

tur post cogitare. q̄ etiaz est in duas ptes
 diuisus oppositas. qz affirmare et nega/
 re sunt opposita. **Et** h̄ est ppter h̄. qz om
 ne qd̄ cogitat̄ r̄ dicit̄. h̄z suū oppositū sibi
 repugnās et contradicōriū. q̄ simul n̄ p̄t
 esse. sed necessario illud qd̄ cogitat̄ r̄ dici
 tur esse: est vey vel nō vey. iō hō dz vnuz
 affirmare: r̄ aliud negare. r̄ vnā partē reci
 pere r̄ admittere tanq̄s verā: r̄ aliā repelle
 re tanq̄s falsā. **Et** sic p̄cluditur qz hō de
 iure nature debet r̄ tenet affirmare: crede
 re et recipere illam partē tanq̄s que magis
 est ad ei⁹ vtilitatē: ad ei⁹ bonū et meliora
 tionē: p̄fectionē et dignitatē r̄ exaltationē
 inq̄tum hō est: r̄ p̄ quē generat̄ in homi
 ne gaudiū r̄ leticia: p̄solatio: spes: p̄fiden
 tia: securitas: et fugat̄ tristitia: desperatio
 ab ip̄o hoīe. r̄ p̄sequens sequit̄ qz debet
 affirmare illam partē tanq̄s verā: que ma
 gis est amabilis: desiderabilis de se r̄ de
 sua natura. r̄ que magis habz de esse: r̄ d̄
 bono. r̄ aliā partē oppositam tenet ne
 gare tanq̄s falsā: r̄ a se fugare tanq̄s ini
 micam sibi. **Si** autē homo facit opposi
 tum: tunc vtitur intellectu suo p̄ seipsum
 r̄ p̄tra hoīem et p̄tra suū bonū r̄ ad suum
 damnū r̄ desperationē. r̄ tunc facit cōtra
 totum ordīnē rerū. qz quelibet res inferi
 or hoīe vtitur his q̄ sunt ad suū bonum.
 r̄ homo faciēdo alio modo vtit̄ ad suum
 damnū r̄ destructionē suo intellectu et
 voluntate. et iō facit p̄tra cursū nature
 r̄ oīm rez: et p̄tra hoīem. iō tunc nō debz
 dici hō. qz facit p̄tra hoīem: et habz intel
 lectum deuiatū r̄ corruptū. **Et** q̄uis nō
 intelligat quō fieri pōt: nec quō pōt eē ve
 rū. nō est excusat⁹ qn̄ teneat̄ affirmare et
 credere. **Et** si aliq̄s dicat: quare tu affir
 mas r̄ credis illud qd̄ nō intelligis. quia
 forsitan est falsū. ad hoc respondet qz ex
 cusatur p̄ hoc. qz credit ad suum bonū et
 ad suam vtilitatē. qz hoc tenetur facere
 naturaliter et de iure nature. et qui facit
 fm̄ suā naturā: facit id quod debet. r̄ q̄ fa
 cit id quod debet: excusat⁹ est. **Neq̄** intel
 lectus potest in hoc errare: postq̄s credit
 illud et affirmat: quod est sibi maximum
 bonū. r̄ oppositū ei⁹ est p̄natio sui boni.
 qz tunc facit maximum bonum sibi ip̄i r̄
 suę voluntati. **Et** hoc tenet̄ facere. quia in

Nō na/
 turaliter
 tenet̄ re/
 cipe qd̄
 ē sibi ma
 gis vtile.

Nō te/
 net̄ cre/
 dere id
 qd̄ ē sibi
 magis vti
 le etiā si
 nō itelli
 git quō
 est.

tellectus fact⁹ est r̄ datus homini ad ip̄i
 us vtilitatē: et nō p̄tra se. **Et** quia meli⁹
 est homini sine cōparatione affirmare et
 credere partē que est p̄ seipso r̄ p̄o bono
 suo: q̄s affirmare oppositū. qz hoc tenet̄
 facere. qz quelibet res tenet̄ facere qd̄ est
 melius p̄ se. et sufficit homini ad videndū
 et ad cognoscendū certitudinaliter qd̄ af
 firmare r̄ credere debet: licet nō intelligit
 quō est. **Si** enim homo affirmet r̄ credat
 partem oppositā: que est p̄natio sui bo
 ni: tunc recipit in seipso inimicū suum: et
 illud quod intra se ē expellit. r̄ fugat̄ ami
 cum suum: et illud quod p̄ se. r̄ ideo est p̄
 uersus valde et maxim⁹ inimicus: et ad
 uersarius sibi ip̄i et nocens sibi ip̄i: r̄ nul
 li p̄ficiens. r̄ sic est reprehensibilis: et ab oī
 creatura merito cōdemnatur. **Et** ideo est
 stultissimus et sine sensu. **Et** istud est cer
 tissimū signū et argumentū: qz si aliquis
 homo ita faciat: et nolit credere r̄ affirma
 re qd̄ melius est p̄ se: qz ip̄e possidetur ab
 inimico suo mortali: qui dominat̄ intel
 lectui suo: et tenet̄ ip̄m ligatum r̄ vincula
 tum: et nō possit vti ip̄o intellectu nec of
 ficio eius: affirmando r̄ credendo ad suā
 vtilitatē: sed ad suum damnū r̄ contra
 seipm̄: et cōtra totum ordīnem vniuersi r̄
 omniū creaturarū. **Et** talis homo ē sicut
 ille qui habet stomachum corruptū: ple
 num malis humoribz: qui non potest re
 cipere aliquē cibum bonū sed statim euo
 mit. **Sic** talis intellectus et talis homis
 voluntas non potest recipere illud quod
 est bonum et melius credendo. qz est cor
 ruptio in eis. **Ecce** igitur cōclusio. ars et
 regula ac debitum affirmandi r̄ negan
 di: in his q̄ p̄tinent ad hoīem inq̄ntū ho
 mo est cui concordet tota natura.

Qui nō
 vult cre
 dere qd̄
 meli⁹ est
 p̄ se: pos
 sidet̄ ab
 inimico
 suo.

Sequitur modus et practica vtendi
 predicta arte et regula. qua probat̄ qz to
 ta fides christiana est affirmanda et cre
 denda: et qz omnis homo de iure nature
 tenetur credere: et obligatur eam tenere
 et affirmare.

Titulus. lxxvii.

Ut autē predi
 cta magis elucescant: declare
 m⁹ p̄ practica r̄ p̄ exēpla. **Do**

dus aut exercendi est iste: q̄ si alicui p̄po /
 natur aliqd ad affirmandū vel negandū
 qd nō possit intelligi p̄ rationē. statim de
 bet accipere eius oppositū cōtradictoriū
 z facere duas partes oppositas: quas im
 possibile est simul esse veras nec falsas.
 sed de necessitate oportet solū vnā partē
 esse veram et aliam falsam. z tūc si vult co
 gnoscere: quā partē tenet z debz affirma
 re et credere. cum tūc possibile est vnā
 partem esse verā: debet cōparare oēs par
 tes inter se: et postea ad hominē. z ex ista
 comparatione videbit que pars est magis
 amabilis et desiderabilis de se. et q̄ pars
 magis cum eo: et cum maiori esse z maio
 ri bono. Et dum cōparabit ambas par
 tes ad hoīem: videbit que illarū partiū
 est bonūz hominis. vel que est priuatio bo
 ni hominis. vel que erit ad maius bonum
 hominis. scz ad maius gaudium / cōsola
 tionem et securitatem. et sic de alijs. et sic
 statim apparebit que pars est pro hōmie
 et que est contra hoīem. vel que est magis
 p̄ homine. et tunc facto isto discursu: sta
 tim debet affirmare et credere illā partem
 que est p̄ homine. vel que magis est p̄ ho
 mine. Vel que est contra hominē: et que
 min⁹ p̄ homine negare et refutare. Quia
 postq̄ vnā sola possit affirmari z credi: z
 nō simul ambe. debet illa affirmari que ē
 p̄ homine: z nō illa que est p̄tra hoīez: vt
 verbi gr̄a. Illa p̄ponat: deus est. Fiant
 statim due partes opposite. s. deus esse: z
 deum nō esse. et cōparent iste due partes
 inter se: et videant⁹ que puenit cum esse
 cum bono et cū maiori esse: et q̄ nō. Ista
 pars deum esse: que ponit infinitū esse: et
 infinitū bonum: quo maius cogitari nō
 potest. qz deum esse significat hoc: et alia
 opposita. scz deū nō esse: puat infinitū eē
 z infinito bono. Maxima ḡ differētia ē
 inter infinitū esse et infinitū bonū: et iter
 infinitū malū. Uteri⁹ videam⁹ q̄ istarū
 est ad bonū hominis. vel deū esse vel deuz
 non esse. Nōne ista pars deū esse? Quia
 ex ista parte deū esse: seq̄tur maximū bo
 num homini. scz gaudium: cōsolatio: spes z
 fiducia. Et sic meli⁹ est homi deū esse q̄
 deū nō esse. qz ex ista parte deum nō esse:
 malū z nō bonūz sequit⁹ homi. Ergo hō

D, deū
 eē est cre
 denduz

tenet de iure nature affirmare et credere
 istā partē: deus est: z recipe in seipō tanq̄
 magis amabile z desiderabile in se: z me
 liorē z vtiliorē sibi: z nō aliā partēz nullo
 modo amabile: nec desiderabile in se: nec
 bonā nec vtilē homi. imo puantē bonum
 suū. ideo odibile. Aliter vteret hō intelle
 ctu suo ad malū suū z p̄tra seipm. qd nō
 puenit homi inq̄ntum hō est. Quale enī
 bonum poterit sibi dare ista: de⁹ non est?
 Qualis fructus p̄r sequi ex ista? Et q̄re
 homo vult se iungere parti sterili et sine
 fructu: q̄ priuat suū bonū? Quare vult il
 li dare locū in corde suo: z dare sibi fidē?
 Nōne meli⁹ est se iūgere z h̄re fides cum
 parte fructuosa q̄ ponit suū bonū? Nōne
 meli⁹ est sibi dare locū z fidē suā? Si enī
 hō societ se cū ista parte: de⁹ est: et recipit
 eā in intellectu suo credēdo: affirmādo et
 adherendo: vt plāret eā in se. ecce quanta
 bona sequunt⁹ ex h̄. Nā intellectus efficit
 exaltat⁹ ac nobilitat⁹: excellēti⁹ et digni
 or: z recipit magnū incrementū et ascēsum
 p̄fectiorē: et vadit de nō eē ad eē. eo qz cō
 iungit se cū parte magis amabili. z q̄ ma
 gis puenit cū eē et cū bono: et recipit in
 fluentiā ab eo. qz intellectus efficit illius
 nobilitatis et dignitatis et p̄fectiōis: q̄le
 est illud qd credit. Ideo debet se totū da
 re parti nobiliori et p̄fectiori. Si aut so
 ciet se cū parte opposita: q̄ est deū nō esse:
 tunc intellect⁹ efficit prau⁹: et tēdit ad ni
 hil z non esse et ad mala infinita. Quare
 cōcluditur qz homo de iure nature tenet
 et obligat⁹ affirmare istā partē: deus est. z
 aliā partē ei oppositā negare et refutare:
 de⁹ nō est. Et h̄ dicit oīs creatura hoī: qz
 h̄ debz facere. Sed vteri⁹ seq̄tur: qz vtz
 est: deū eē. qz postq̄ hō de iure nature te
 net et obligat⁹ hoc credere et affirmare: z
 natura nō mentit⁹. ergo sequit⁹ qz h̄ est af
 firmabile et credibile et verum. quia ho
 mo nō obligatur naturaliter ad falsum.
 sed obligatur naturaliter ad verum. ergo
 sequitur deum esse. Secundo cōcludi
 tur qz h̄ est vtz: ex tali debito nature. q̄a
 in natura nullū falsū est. nec ē obligatio
 naturalis ad falsum. Ecce ergo modū et
 practicā trahēdi homines nō credentes
 ad credendū et ad affirmandū illa. q̄ non

Titulus. lxx. lxx. lxxi. et. lxxii

intelligūt p rōnē. 7 p istū modū intellect⁹
robora^t et pfortat⁹ ut firm⁹ credat.

Aliud exemplum de vnitare dei.

Titulus. lxx.

Ultimus ut magis ars videatur
ponatur exemplū. Si est tantū
vnus de⁹: statim fiant due pres:
vt dictū est. et sunt iste. deuz esse tm vnū:
et deū nō esse tm vnū: sed plures. De ne/
cessitate ergo eaz vna est vera tm 7 n̄ am/
be. Ut q̄ cognoscamus quā partē debca
mus affirmare et credere. cōparem⁹ istā
partē: deus est tm vnus: ad aliā sibi op/
positam: et postea ad hominē. et eandem
pcessum faciamus sicut in alio exemplo.
Nō statim apparebit q̄ ista: deus tm est
vnus: est magis amabilis. q̄ ista. plures
dij sunt. qz ista magis puenit cum bono
hoīs. Nam vide quanta mala sequent^r
ad istam. plures sunt dij sepati 7 diuisi i/
ter se: p voluntatē et substantiā: potestatē
et sapientiā. Nam si sint plures: q̄libz ha/
bebit suā ppiā voluntatē. et p sequens
poterit esse diuisio et discordia inter eos.
et quilibet diligeret honorem ppiū. tūc
homo esset in magna tribulatiōe 7 pena.
imo totum vniuersum destrueret ex eo/
rum discordia. et etiam homo nunq̄ eēt
securus: neqz in quiete: nec pace. imo na/
tura nō posset pati duos dñs nec duos
deos. sed si tm est vn⁹ dñs 7 deus: vitan/
tur multa mala: et sequunt^r infinita bona
Et sic bonū est homini esse tm vnū deuz
et dñm: et esse plures deos seu dñs est
valde malum. imo pessimū homi. rest cō/
tra hoīem. Et ideo hō debet credere et af/
firmare istā partē. scz esse vnū et singula/
rem dñm et deum. et debet negare aliam
partem. Tunc vltimus sequit^r q̄ vtz est:
q̄ est tm vnus solus dñs et deus ex obli/
gatione: vt supra in p̄dicto exemplo.

Tit. lxx/
vii.

De pductione diuina inter se.

Titulus. lxx.

Item si pponat^r vltra hoc. si de⁹
pduxit filium de natura sua sibi
sūme eq̄lē. vel si in deo nō est p/
ductio de ppiā substantiā et natura. Aer/
te magis est amabile deū esse pductū de
sua substantiā: q̄ sterilē et nō pductum. qz
hoī est mag⁹ desiderabile: q̄ de⁹ su⁹ ē ran

te pōtentie et stutis: q̄ ip̄e possit deuz p/
ducere de seipō q̄ q̄ nō posset. Etia⁹ quia
ex h̄ q̄ deus pduxit ex se deū et filiū. In
hoc arguit maxima cōicatio. et ex hoc hō
capit quandā fiducia de cōicabilitate dei.
qz deus totam suā substantiā: potētiā
et sapientiā: cōmunicat vni alteri. Si
aūt nō cōicaret: nō esset ita bon⁹ nec sū/
me cōicatiuus. sed multo meli⁹ est deum
h̄re se summe cōicatiuū q̄ ei⁹ opposituz.
vnde ex h̄ potest homi surgere gaudiū et
solamen magnū erga deū: si totuz cōicat
quicqd̄ habet. et q̄ nihil retinet quod nō
cōicat. Sed ex parte opposita. scz q̄ i do
nulla est pductio de sua ppiā natura:
nullū bonū seq̄tur homini. et etiā est iocū/
dius deum credere secundū et nō sterilē.
qz qui credit oppositū diminiuit deuz. et
psequens bonū homis. Qui aūt affir/
mat deū h̄re filiū de sua ppiā natura ge/
neratū: dat deo esse summū bonū. et p cō/
sequens affirmat bonū hoīs. Quare seq̄/
tur q̄ hō tenet affirmare et credere i deo
esse plenā pductionē de sua natura: 7 ne/
gare oppositum. quia prima pars est ad
bonum hominis. et secunda pars ad ma/
lum hominis. qz diminiuit bonum homi/
nis. qz quantū bonum sequit^r homini de
vno: tantū malū seq̄tur ei ex ei⁹ opposito
qz priuat totum bonum hominis.

De oipotētia: sapia et vnitare dei.

Titulus. lxxi.

Item bonū est homi h̄re deū oī
potentem: summe sapientē. 7 sū/
me bonum. et oppositū esset ma/
lum hoīs. scz nō habere deū oīpōtēntē
neqz summe sapientē: neqz summe bonū
Et etiā puenit homi h̄re deū oīpōtēntē
ita sapientē: ita bonū: q̄ cogitari nō pote/
rit vltra. et oppositū eius est totū maluz
homis. Quare sequit^r q̄ hō dz affirmare
et credere illud: qd̄ deo magis cōuenit et
sibi inq̄stū hō est. Et h̄ est totuz illud qd̄
magis cadit ad esse q̄ ad nō esse.

De vitate dei 7 fidelitate 7 alijs ppiē
tatibus. Titulus. lxxii.

Item bonū est hoī h̄re deū p̄acē
ac sūme p̄acē 7 sūme fidelē: sūme
benignū: sūme piū: 7 sūme clemē
tē: 7 misericordē. et oppositū eius est ma/
lum hoīs.

lum hominis. ergo homo tenetur affirmare et credere deum veracem: fidelem et cetera. et etiam negare oppositum: quod tenetur facere bonum suum et non malum suum.

De creatione. Titulus. lxxiiij.

Quia bonum est homini habere deum: quia potentia: quod omnia creavit ex nihilo: celum: terram: mare: et omnia in eis contenta. et oppositum eius est malum hominibus. vel est non bonum homini. est etiam bonum homini: quod de nihilo fuit creatum. et melius quam si esset factum de aliquo. quoniam ex hoc oritur maior confidentia: maior spes et securitas. quod si deus potuit eum facere talem ex nihilo: etiam potest eum resuscitare et restaurare quoniam in aliquid quasi nihil redigere: et poterit eum ex altare et facere eum multo maiorem. **Si** autem deus fecisset hominem de aliquo: homo non haberet tantam spem de sua potentia sicut modo habet. quia maior est potentia ad creandum: quam ad faciendum sine etiam comparatione. **De**bet igitur homo affirmare potius illud quod est ad totum bonum eius. quam perariū eius et quod est ad totum malum eius. **Et** ultimo sequitur tunc quod verum est: quod deus creavit omnia ex nihilo: et quod homo est ex nihilo creatus. eo modo quo iam dictum est.

De incarnatione Titulus. lxxiiij.

Proterea melius est homini quod deus sit homo factus: et humanitas unita sit deitati in una persona: quam eius oppositum. imo hec unio est summa perfectio: summa nobilitas: summa dignitas et summa exaltatio: ac summum bonum hominis: et malum quod possit esse. **Ergo** qui affirmat et credit quod non deus fiet homo: nec possit fieri. amouet quantum in eo est summam et maximam perfectionem hominis: et priuat humanam naturam tanto bono. ergo talis est inimicus hominis: in quantum homo est et humane nature. et est contra hominem. **Ergo** melius est homini affirmare et credere quod deus factus sit homo: quam eius oppositum.

De perceptioe filij dei et humana natura.

Titulus. lxxv.

Item melius est homini et dignius affirmare et credere: quod ille homo cuius dignitas unita est deitati sit conceptus de spiritu sancto: quam de semine virili: et sine carnali concupiscentia. et melius et di-

gnius est credere: quod sit natus de virgine quam de muliere corrupta. quod in omnibus his nobilitatur humana natura. quod cum ille homo sit nobilior et excellentior omnibus hominibus: nec possit esse nobilior: nec magis exaltatus: melius est et dignius ut habeat omnem nobilitatem et dignitatem ex parte sue perceptiois et natiuitatis. et melius et dignius est credere hoc quam eius oppositum. quod hoc ponit nobilitatem in humana natura. scilicet quod habet rationem hominem: et oppositum poneret indignitatem et ignobilitatem in humana natura. et etiam hoc est summe amabile et desiderabile homini in quantum homo est: quod humana natura intantum sit dilecta deo: quod ipse deus dignatus est esse homo. et hoc est pro homine: aliud vero contra hominem.

De resurrectione mortuorum.

Titulus. lxxvi.

Uterius melius est homini affirmare et credere resurrectionem mortuorum in corpore et anima: quam eius oppositum. et quod tota natura humana resurget a mortuis: et mutabitur in immortalitatem. quoniam affirmare et credere hoc. ponit homines et naturam humanam in maiori gaudio: spe et fiducia: ac consolatione magna et dignitate: exaltatione et ornatu. quod bonum exaltat eum super omnia alia animalia. **Credere** autem et affirmare oppositum: nullum bonum ponit in natura humana. imo omne bonum remouet et priuat. **Ergo** ille qui affirmat et credit oppositum: est contra hominem: et est inimicus hominis in quantum homo est. et persequens est contra seipsum. **Un-**de etiam summe amabile est ut homo credat se et totam naturam humanam in futuro debere resurgere. et oppositum eius est valde odibile et tristabile. **I**tem melius est homini credere: quod iam aliquis resurrexisset a mortuis ad vitam immortalitatem: quam quod nullus resurrexisset. quod hoc ponit hominem in maiori fiducia et spe et consolatione future resurrectionis. **S**i autem adhuc nullus resurrexisset non esset tanta spes aut tanta securitas in homine de futura resurrectione. **S**i autem aliquis credat futuram resurrectionem generalem: et non credet aliquem resurrexisse: maiorem habet spes et confidentiam de se quod ipsemet resurget. ille autem qui vtrumque credit: habet maiorem spes et confidentiam. quam est homini melius credere quam eius oppositum.

Titulus. lxxvii. lxxviii. lxxix. et. lxxx

De ascensione ad celos:

Titulus. lxxvij.

Proterea melius est homini affirmare et credere. quia iam aliquis homo ascendit ad celos quod eius oppositum. quia ex hoc sequitur maxima spes: consolatio et securitas ac gaudium humane nature. ac etiam ponit maximam dignitatem et exaltationem in humana natura. et maximum desiderium eundem ad celum et relinquendi terram. Oppositum autem credere nullum bonum facit homini.

De iudicio vniuersali.

Titulus. lxxviii.

Item melius est homini credere et affirmare: quod iudicium fiat vniuersale in quo omnes homines recipiant a deo suam ultimam mercedem secundum opera sua quod credere eius oppositum. quoniam ex hoc homines inducentur ad operandum bonum: et ad meliorandum opera sua ut remunerentur: et ad fugiendum mala opera: ne puniantur aut condemnentur. Item est necessarium homini credere et affirmare si vult esse bonus: et peruenit ratione liberi arbitrii homini: quod cum homo per liberum arbitrium posset facere bonum seu malum: et non compellitur ab aliquo: et tamen tenetur esse bonus et non malus. **S**umme utile est et necessarium homini credere et affirmare futurum esse iudicium: in quo unusquisque recipiet secundum quod gessit in corpore summum bonum vel summum malum: summam gloriam vel summam confusionem. si autem non credit: tunc non conabitur ad bonum. imo viuet secundum carnem ut brutum: et insequetur concupiscentias carnales et delectationes carnis.

De immortalitate anime.

Titulus. lxxix.

Item est homini melius credere et affirmare quod homo animam habeat immortalam quod eius oppositum. quoniam hoc est magna exaltatio et dignitas et bonum humane nature. et per hoc magis separatur a bestis et appropinquat deo: et generatur in homine magnum gaudium: magna spes et fiducia. **I**ta enim credulitas sine comparatione est multo melior quam credere anime mortalitatem. quia si credit mortalitatem ipsius anime. quod ipse potest gaudium seu consolationis: nulla autem consolatio potest esse in illo: sed tristitia et desolatio.

latio. Sed quia homo tenetur credere illa: per que in ipso maius generatur gaudium seu consolatio et spes. nam habere spem est magna consolatio et magnum bonum. habere eius oppositum est magnum malum et desperatio. **E**t sic qui non vult credere illa per que generatur in homine magna consolatio et spes: facit contra seipsum et contra hominem in quantum homo est. et est causa sue desperationis.

Conclusio de omnibus istis de fide christiana.

Titulus. lxxx.

Quia ergo quicquid continetur in fide christiana est magis amabile et desiderabile homini in quantum homo est: quam eius oppositum. ut nihil est magis amabile et desiderabile: quam illud quod conuenit cum bono hominis et cum esse. **S**ed fides christiana magis conuenit cum bono hominis et cum esse perpetuo. ergo ipsa magis est desiderabilis quam eius oppositum. **I**tem ex credulitate fidei christiane: sequuntur infinita bona et gaudia hominis in quantum homo est. cum esse creaturam ad imaginem sui creatoris: deum esse hominem propter ipsum hominem: debere resurgere cum eodem corpore glorificato: ipsum debere perfrui eterna gloria: et gloria. que generant in homine maxima gaudia. **O**ppositum vero eius nullum eorum generat: sed priuationem totius boni sui. **S**equitur et inde: quod quilibet homo tenetur de iure nature credere fidem christianam et negare eius oppositum. quia eius oportet (audita et intellecta fide christiana) eas affirmare vel negare: et eius oppositum credere vel refutare. **P**ostquam ergo est melius homini credere fidem christianam quam oppositum eius. sequitur quod etiam tenetur potius credere et affirmare illud quod est ei melius: quia ipse non debet vti suo intellectu ad ipsius malum et tristitiam: sed ad gaudium et consolationem: et ad bonum ipsius: sicut faciunt alie creature. **A**liiter sequeretur quod homo esset deuiatus et alienatus a seipso: et a ratione et ab ordine omnium creaturarum: nec facit ut homo. imo est hominem in quantum homo est: et ad suum malum et damnationem. et non ad suam perfectionem et ad suum bonum. **E**t quia homo in quantum homo non est homo. sequitur quod qui non vult affirmare et credere fidem christianam: quod ille habet aliquid intra se quod est contra hominem et inimicum homini et destruo-

De libero arbitrio hoīs

it bonū hoīs inq̄ntū hō est. **U**teri⁹ seq̄/
tur q̄ fides christiana nullo mō est cōtra
naturā. imo p̄ natura z pro bono nature
ad cōplementū nature et ad ei⁹ p̄fectōnē.
q̄ est ad exaltationē et dignificationē na
ture hūane. p̄pter quā omēs alie nature
sunt facte: et cui oēs alie nature seruiūt. z
p̄ p̄ns oppositū fidei est p̄tra naturā et p̄
malo nature. q̄ vilificat ac destruit natu
ram humanā q̄ntū in eo est. et p̄ p̄ns om
nes alias creaturas inferiores. q̄ vt di/
ctum est oēs alie creature sunt facte p̄pter
hoīem. nā q̄ nocet dño: nocet oīb; subdi
tis dñi. **U**teri⁹ seq̄tur q̄ q̄ credit z affir
mat fidē christiā: nullo mō est increpa
bilis neq; a deo neq; ab aliq̄ creatura. q̄
credit q̄ meli⁹ est p̄ hūana natura. **E**t li
cet q̄ fides christiana nō eēt vera: q̄ est
impossibile: excusat⁹ eēt corā deo z oīb;
creaturis. q̄ affirmat z credit partē meli/
orē z magis amabile: z q̄ magis est p̄ bona
utilitate z p̄fectiōe hoīs inq̄ntuz hō est. et
h̄ tenet facere. hoc enī clamat oīs creatu
ra. et q̄ facit q̄ debet: est excusat⁹ ab oī
bus. et q̄ facit oppositū: ille increpādus
est et culpa dignus a deo et a natura z ab
omni creatura: z nullā habet excusationē.
q̄ relinquit q̄ bonū est: z eligit maluz et
partē magis odibilem neq; vtilem.

Alia confirmatio ad debitum.

Titulus. lxxi.

Ites etiā q̄ nō solū fides christia
na est magis amabilis z deside
rabilis q̄ ei⁹ oppositū: sed etiā ē
publicata: p̄dicta: annūciata z p̄conizata
p̄ orbē vniuersum: p̄ hoīes etiā sanctissi
mos oīs natiōis: etiā credere nolentibus
sunt dānatiōes eterne p̄noscitate: z credē
tibus eterna p̄mia sunt p̄missa. **E**tiam p̄
p̄firmatiōe z veritate fidei xp̄iane q̄ plu
res mortui z martyrizati sunt volūtarie.
Oppositū f̄o fidei nō est p̄dicatum neq;
annūciatū p̄ vniuersuz orbē cū cōminati
one pene eterne. neq; cū p̄missiōe vite et/
ne: neq; etiā p̄ sustinēdo oppositum fidei
mortui sunt plures et deuoti viri. **E**tiaz
in ip̄a vixerūt infiniti homies: nobiles et
magnates laudabiliter z māfuetesq; in
finē. **D**ia ḡ ista et plura alia reddūt hoīes
nō credētes neq; affirmātes fidē xp̄ianā

inexcusabiles z culpabiles z vigorāt z cō
firmāt credētes: z faciūt eos stabiles in fi
de z oīno excusabiles. **T**utū est ḡ et secu
rū stare i fide tā rōnabili in q̄ hō credit su
am p̄fectionē et bonū: ad q̄d ē fact⁹ a deo
z ordinar⁹. **E**cce ḡ q̄lis cognitio genera
tur i nob; duz cōparam⁹ hoīem ad alias
res inferiores p̄ p̄ueniētā et differentiā.
qm̄ ex h̄ magis coḡscimus nōsmetipos ac
n̄ram naturā ac debitū z obligationes. et
sic generat scia de hoīe inq̄ntū hō est.

De cōparōe hoīs ad alias res put hō
est penes differentiā liberi arbitrii: p̄ q̄d
sit cognitio certissima de hoīe z opibus
ei⁹ q̄ immediate ducūt hoīem in cogniti
onem dei.

Titulus. lxxij.

Quoniam autē

Q cognitio de deo que orit̄ ex p̄
pria natura est nobis certior z
magis familiaris et placens. ideo q̄ntuz
possumus laborare debemus vt cogno
scam⁹ naturā hoīs / et p̄ nō strā naturam
quā intra nos habem⁹ cognoscam⁹ deū
et oīa de deo. q̄ tūc cognitio est nob; val
de p̄p̄nqua cū est intra nos. **Q**uāuis au
tē multis modis p̄ cōpationē hoīs ad
tres ḡdus inferiores cognouerim⁹ deū eē
et suas p̄p̄ietates: n̄ adhuc restat aliud
modus valde secur⁹ et grossus. et q̄ ab oī
bus pōt videri facilliter p̄ quez nascit̄ cog
nitio de hoīe et de opib; eius: q̄ vltra dñi
cit in cognitionē dei certissimā. **I**ste autē
modus est p̄ differentiā liberi arbitrii.
Un̄ autē omēs res triū graduū inferiorū
carent libero arbitrio. **I**deo opantur sua
opa nō libere z volūtarie: sed ex necessita
te nature vel ex impetu: nec habent pote
statem z dominiū suaz opationū. nec co
gnoscunt sua opa neq; iudicant de suis
opibus: nec sciūt q̄d faciunt. z hoc est. q̄
nō habēt liberū arbitriū. sed hō q̄ est i q̄r/
to ḡdu p̄pter hoc. q̄ habz libez arbitri
um. id est dñs suaz opationuz. **I**ō opat̄
liber et sicut dñs z nō ex necessitate: et p̄t
iudicare de suis opib; z deliberare ante
q̄ faciat. **I**sta ḡ est generalis differentia
hoīs ex vna pte et oīm aliarū rerū z opa
tionū illaz ex pte altera. q̄ hō inq̄ntū hō
opat̄ ex libero arbitrio, sed alie res opat̄

Hō est dñs sua rū opa tionum

et credere illig
gaudiū seu p̄o
mō ē magna cō
pōtentia? oppo
et dēperatū. **E**t
p̄ que generatur
z p̄ces: sicut con
nq̄ntum hōi
nis.
de fide xp̄iana.
c
id continetur
est magis ama
bomni inq̄s
sūt. vt nihil ē
le: q̄ illud q̄d
nis et cum esse
gis cōuenit cū
erpetuo. ergo
q̄ eius oppo
fidei christia
z gaudiū ho
esse creatuz
ē hominē
ngere cum
debere pet
generant in
positū vero
sed p̄natio
rindē: q̄ q̄li
ure credere
s oppositū.
relecta fide
negare: z a
tare. **P**ostq̄
ē xp̄ianam q̄
z tēp̄pon
est ei meli⁹
eru ad ip̄i
ū et solari
reū alie ere
re deniat⁹ et
ordine om
h̄ imo h̄ bo
ū malū z dā
rad suū bo
est hōiem.
et credere fi
intra se q̄d
mini z destrui